

ERDŐS ÉVA* – JÓZSA EDE**

A KRIPTOPÉNZEK ADÓZÁSI SZABÁLYOZÁSA MAGYARORSZÁGON ÉS ROMÁNIÁBAN – ÖSSZEHASONLÍTÓ ELEMZÉS AZ EU-S NORMÁK TÜKRÉBEN

1. Bevezetés

A pénz fogalmának újraértelmezése és annak jogi környezetbe illesztése egy olyan folyamat, amely végigkísérte a történelem során a társadalmak és gazdasági rendszerek fejlődését. A digitális korban azonban egy új, rendhagyó jelenség, a *kriptopénz (kriptoaluta)*¹ megjelenése számos kihívást állít nemcsak a magánjogi, hanem különösen a közjogi – azon belül is az adójogi – szabályozás elé.

A kriptopénzek nem csupán technológiai újításként jelentek meg, hanem egyesek szemében a pénz *decentralizált*² jövőjének ígéretként is, amely kikerüli a hagyományos állami pénzkibocsátás monopóliumát.³ Ugyanakkor éppen ez az állami ellenőrzés alól való „kicsúszás” idézi elő a legnagyobb jogalkotói dilemmát: hogyan lehet és kell ezeket a jelenségeket az adójog hatálya alá vonni?

Románia és Magyarország példája kiváltképp szemlélteti, hogy az állami adópolitikák eltérő sebességgel és mélységgel reagálnak a kriptopénzek létrejöttével megjelenő kihívásokra. Míg a technológia gyorsasága képes a pénzügyi gyakorlat megváltoztatására, a jogalkotás ezzel szemben időben késleltetve – gyakran reaktív módon – utólagosan próbál alkalmazkodni.

A szabályozási keretek hiányosságai – vagy a túlzottan bonyolult jelleg – nem csupán a jogbiztonság érvényesülését gyengítheti, hanem egyúttal tág teret nyithat az adóelkerülés előtt. Ez a kockázat különösen felerősödik a decentralizált és nehezen nyomon követhető kriptovaluta-tranzakciók esetében, amelyek természetüknél fogva korlátozottan ellenőrizhetők⁴ a hagyományos adóhatósági eszközökkel.⁵

Jelen tanulmány célja, hogy összehasonlító jogi elemzés keretében vizsgálja a kriptopénzek adójogi szabályozását Magyarországon és Romániában. A kutatás középpontjában nem az elméleti pénzdefiníciók vagy technológiai részletek állnak, hanem a konkrét közjogi normák, az alkalmazott adózási gyakorlat, valamint ezek viszonya az Európai Unió vonatkozó szabályozási törekvéseivel.

Különös figyelmet fordítunk az Európai Parlament és a Tanács 2023. május 31-i 2023/1114 rendeletére a kriptoeszközök piacairól, valamint az 1093/2010/EU és az 1095/2010/EU rendelet, továbbá a 2013/36/EU és az 2019/1937 irányelv módosításáról szóló rendeletre (továbbiakban: *MiCA-rendelet*),⁶ valamint a kriptotranzakciókra vonatkozó adózási átláthatósági szabályokat tartalmazó, a Tanács 2023/2226 adózási területén történő közigazgatási együttműködésről szóló 2011/16/EU irányelv módosításáról (továbbiakban: *DAC8*) irányelv⁷ rendelkezéseire, amelyek az uniós jog szintjén próbálják egységesíteni a tagállamok digitális eszközökre vonatkozó adóügyi szabályait.

A tanulmány módszertanilag a jog-összehasonlítás eszközével él, elemzi mindkét állam hatályos jogszabályait, hivatalos adóhatósági állásfoglalásait és gyakorlatát, valamint bemutatja, milyen mértékben illeszkednek ezek az EU-s normarendszerbe. A munka végső célja, hogy feltárja a szabályozási különbségeket, értékeli azok hatását a jogalkalmazásra és az adózási hajlandóságra, valamint ajánlásokat – *de lege ferenda javaslatokat* – fogalmazzon meg egy hatékonyabb, jogbiztonságot fokozó szabályozás kialakítása érdekében.

* Erdős Éva egyetemi docens, Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Pénzügyi Jogi Intézeti Tanszék.

** Józsa Ede PhD-hallgató, ME ÁJK Deák Ferenc Doktori Iskola, e-mail: jozsade@gmail.com.

Amennyiben a jogrendszerek nem képesek adekvát módon reagálni az új gazdasági realitásokra, úgy a digitális gazdaság térnyerése a nem adózott jövedelmek arányának növekedését eredményezheti, amely hosszabb távon alááshatja az államok fiskális kapacitását és költségvetési stabilitását.⁸ Ebből következően a kriptopénzek adózása nem csupán pénzügyi, hanem szuverenitási és közpolitikai kérdés is – amely érdemi figyelmet és alapos elemzést igényel.

2. Fogalmi és elméleti alapok

A kriptopénz – mint adójogi tárgykategória – különleges kihívást jelent a hagyományos adórendszerek számára. A decentralizált technológia, a jogi státusz rendezetlensége és a kriptoeszközök gyors értékváltozása miatt az adózási besorolásuk nemcsak elméleti, hanem gyakorlati kérdéseket is felvet. A magyar és román jogrendszer egyaránt arra törekszik, hogy a kriptopénzből származó jövedelmet világos kategóriába sorolja, ugyanakkor jelentős eltérések mutatkoznak a besorolás logikájában, ezáltal az eljárási szabályokban és a nemzetközi normákhoz való igazodás mértékében.

2.1. A kriptopénz jogi meghatározása

A kriptopénznek nincs egységesen kodifikált definíciója sem Magyarországon, sem Romániában. A szakirodalomban azonban általánosnak tekinthető az a meghatározás, amely szerint a kriptovaluta olyan digitális eszköz, amelyet decentralizált rendszerben, *blokklánc-technológiával* hoznak létre, amely értékközvetítő és tároló funkciót lát el. Az állami kibocsátás és törvényes fizetőeszköz státuszának hiánya miatt a jog nem pénzként, hanem digitális vagyoni értékékként kezeli.⁹

A MiCA-rendelet („*Markets in Crypto-Assets Regulation*”) szerint kriptoeszköz minden olyan digitálisan rögzített érték, amelyet *elosztott főkönyvi technológián (DLT)*¹⁰ tartanak nyilván, és amely fizetési, befektetési vagy más vagyoni funkciót tölt be.¹¹ Fontos ugyanakkor, hogy a MiCA kizárólag piacsabályozási célokat szolgál, és nem tartalmaz adózási rendelkezéseket, így az adóztatás nemzeti hatáskörben marad.¹²

A magyar Szja törvény¹³ értelmében a *kriptoeszköz*: „az érték vagy jogok digitális megjelenítője, amely megosztott főkönyvi technológia vagy hasonló technológia alkalmazásával elektronikusan átruházható és tárolható”. A magyar Szja törvényben a kriptoeszköz nem az összevonás alá kerülő jövedelmek közé, hanem a külön adózó jövedelmekhez sorolandó, azon belül is a tőkejövedelmek kategóriájába tartozik a kriptoeszközzel végrehajtott ügyletből származó jövedelemtípus, mely tehát nem összevont jövedelem csoportba tartozó jövedelemtípus.

2.2. A digitális eszközök adójogi megközelítése Magyarországon és Romániában

Magyarországon a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (továbbiakban Hpt.) értelmében *elektronikus pénz*¹⁴ alatt olyan elektronikusan (ideértve a mágneses úton történő) tárolt pénzösszeget kell érteni, amely pénzeszköz átvetele ellenében kerül kibocsátásra, fizetési műveletet lebonyolítása céljából. E pénzfórmát az azt kibocsátó szervezetek túl más természetes személyek, jogi személyek, jogi személyiség nélküli gazda-

sági társaságok, valamint egyéni vállalkozók is kötelesek elfogadni fizetőeszközként. Az elektronikus pénz ilyen formában a kibocsátóval szembeni pénzkövetelést testesíti meg, ugyanakkor nem terjed ki azon eszközökre, amelyekre a törvény külön kivételi rendelkezést alkalmaz.¹⁵

A meghatározás összhangban áll az elektronikus pénz klasszikus pénzügyi-jogi definíciójával, miszerint a kibocsátás pénzbeli ellenszolgáltatás ellenében történik, és a pénz értékét hordozó digitális forma széles körű elfogadottsággal bír.

A magyar szabályozás a kriptoeszközökhöz kapcsolódó új pénzfórmát is bevezette, nevesítve az „elektronikuspénz-token” fogalmát.¹⁶ Ez a kategória a kriptoeszközök piacairól szóló EU 2023/1114 rendelet¹⁷ értelmezési körébe tartozik, ahol az elektronikuspénz-token olyan digitális eszköz, amelyet elektronikus pénzként ismer el az uniós jog, és amely alkalmas fizetési műveletek teljesítésére, szigorú szabályozási környezetben. E tokenek célja, hogy funkcionálisan betöltsék az elektronikus pénz szerepét decentralizált technológiák – például blokklánc alapú rendszerek – révén, miközben megfelelnek a pénzügyi stabilitási és fogyasztóvédelmi elvárásoknak.¹⁸

Románia jogrendszerében az elektronikus pénz fogalmát az 2019. évi 210 számú törvény 4. cikk (1) bekezdésének f) pontja – amely a banki tevékenységek szabályozásáról rendelkezik – határozza meg. Eszerint az elektronikus pénz olyan monetáris értéket testesít meg, amely a kibocsátóval szembeni követelést képvisel, és az alábbi kumulatív feltételeknek egyidejűleg tesz eleget: 1. elektronikus adathordozón kerül tárolásra; 2. kibocsátása a felhasználó által a kibocsátó részére teljesített pénzbeli ellenszolgáltatás fejében történik; 3. a pénzeszköz a kibocsátón kívül más személyek által is elfogadható fizetőeszközként.¹⁹ Kijelenthető, hogy ez a definíció alapvetően megegyezik a magyar Hpt. által alkalmazott fogalom meghatározással.

Mindkét szabályozás az alábbi elemeket tartalmazza: 1. elektronikus tárolás (beleértve a mágneseset is); 2. pénzeszköz ellenében történő kibocsátás; 3. kibocsátóval szembeni pénzkövetelés jellege; 4. harmadik felek általi elfogadhatóság fizetési műveletek céljára.

A magyar szabályozás részletesebb, mivel: 1) kifejezetten kizárja azokat az értékeket, amelyek meghatározott eszközökön tároltak, vagy bizonyos fizetési műveletekre vonatkoznak (pl. zárt rendszerű tárolóeszközök); 2. továbbá bevezeti az elektronikuspénz-token fogalmát, amely a digitális pénzeszközök új generációját képviseli, reflektálva az európai szabályozási környezetre. Ugyanakkor, a hatályos magyar szabályozás tételesen megjelöli azokat a gazdasági szereplőket – harmadik felek –, akik el kell fogadják az elektronikus pénzzel végzett fizetési műveleteket. A román definíció klasszikusabb, nem terjed ki a tokenizált, kriptografikus formákra, és nem tartalmaz kivételi rendelkezéseket, így a fogalom absztraktabb és kevésbé részletezett.

Adójogi szempontból a digitális eszközök – így a kriptopénz – külön, és új, nevesített jövedelemtípusként van feltüntetve a magyar Szja törvényben, a külön adózó jövedelmek közé tartozik, a tőkejöveldelmek csoportjába, azokon belül a kriptoeszközzel végrehajtott ügyletből származó jövedelem kategóriájába tartozik, így az alkalmazott adójogi rendszer – azaz az Szja törvény meglévő jövedelemtípusai közé – új jövedelemként – nyert besorolást. Magyarországon a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (továbbiakban: Szja tv.)²⁰ általános elve szerint minden jövedelem adóköteles, amelyre nem vonatkozik mentesség. Az adóztatás szempontjából releváns mozzanat tehát az, hogy az adott digitális eszköz forintban realizálható vagyoni előnyt eredményez-e, és ha igen, milyen típusú ügylet során. A kriptoeszközzel végrehajtott ügyletek adózására konkrét szabályok vonatkoznak,²¹ jövedelemnek számít a magánszemély által kötött kriptoeszközzel végrehajtott ügylet(ek) alapján az adóévben elért ügyleti nyereség. Ügyleti nyereség pedig akkor keletkezik, ha a magánszemély bárki számára megköthető, elérhető ügyletben kriptoeszközök átruházása, átengedése révén – ideértve a kriptoeszköz biztosított jog gyakorlását is – nem kriptoeszköz formájában vagyoni értéket szerez. Ügyleti nyereséget kell megállapítani, ha a tárgyévi ügyletek során megszerzett bevételek összege

megaladja a kriptoeszközök megszerzésére és az ügyletekhez kapcsolódó díjakra, jutalékokra fordított tárgyévi kiadásokat, ideértve a kriptoeszközök tartásával összefüggő tárgyévi igazolt kiadásokat is.

Romániában adójogi szempontból a digitális eszközök – így a kriptopénz – nem képeznek önálló kategóriát, hanem az alkalmazott adójogi rendszer – azaz a személyi jövedelemadó törvény meglévő adótárgyai közé nyerne besorolást. Hasonló logikát követ a 2015. évi 227. sz. Adótörvény (továbbiakban: *Codul Fiscal*²² vagy Adótörvény) is, ahol a kriptoeszközökből származó bevétel az egyéb forrásból származó jövedelem („*venituri din alte surse*”) kategóriába kerül, és így válik adókötelessé.²³ A konkrét adójogi besorolás tehát funkcionális, az ügylet tartalmától függően kerül meghatározásra.

2.3. A jövedelemtípusok lehatárolása

A kriptopénzből származó jövedelmek besorolása szempontjából a legfontosabb szempontok a következők: 1. az ügylet rendszeressége; 2. annak üzleti jellege; 3. és célja. A magyar jogszabályi környezet – különösen a magyar Szja tv. 67/C. §-a – kifejezetten különbséget tesz az alkalmi, nem üzletszerű tevékenységből származó kriptojövedelmek és az üzletszerűség jegyeit viselő, rendszeresen végzett kriptoeszköz-tevékenység között. E megkülönböztetés meghatározza a jövedelem típusát, és ennek megfelelően az adózási módját is.

Románia esetében a *Codul Fiscal* 114. cikk (1) bekezdésének h) pontja amint említettük ilyen bevételeket „egyéb forrásból származó jövedelemként” kezeli, ugyanakkor az üzleti jelleg és rendszeresség hiányában nem minősíti azokat önálló gazdasági tevékenységből származónak. Mindkét ország esetében az ügylet jellege tehát közvetlenül befolyásolja a jövedelem kategorizálását, az alkalmazandó adókulcsokat, valamint az esetleges járulékfizetési kötelezettségeket.

A magyar Szja tv. 67/C. §-a szerint, ha a kriptoeszközökkel végzett ügylet nem gazdasági tevékenység – azaz nem rendszeresen, üzletszerűen végzett tevékenység – keretében zajlik, akkor az abból származó jövedelem külön adózó jövedelemnek minősül,²⁴ mint ahogyan azt fentebb már említettük is. Ennek értelmében az alábbi jövedelemtípusok azonosíthatók: 1. kapitalizált jövedelem (például ha valaki kriptopénzt vásárol, hosszabb távon tart, majd nyereséggel elad), 2. vagyoneértékesítés (az azonnali eladásból származó nyereség, vagy például termék vagy szolgáltatás vásárlása kriptopénzzel); 3. önálló tevékenységből származó jövedelem (kriptobányászat²⁵ vagy staking);²⁶ 4. gazdasági tevékenység (amennyiben a tevékenység folyamatos, üzletszerű, és jövedelemszerzési céllal történik) – ez esetben már nem a 67/C. §, hanem más²⁷ – például az Szja szerinti külön adózó, egyéni vállalkozói jövedelemtípus szerinti adózás – alkalmazandó.

Romániában a jövedelem típusa hivatalosan nem differenciált ilyen részletességgel, azonban a Román Nemzeti Adóhatóság (*Agenția Națională De Administrare Fiscală*, továbbiakban: ANAF) gyakorlatában különbséget tesznek az alkalmi tranzakciók és a rendszeres „tranzakciós viselkedés” között.²⁸

2.4. A kriptovaluták adóalanyi és adótárgyi besorolása

Magyarországon és Romániában egyaránt az a magánszemély az elsődleges adóalany, aki nem gazdasági társaság vagy vállalkozás keretében végez kriptoeszköz-tevékenységet.

Magyarországon a Szja tv. 67/C. § (1) bekezdése ezt kifejezetten rögzíti: a szabályozás csak a nem gazdasági tevékenység keretében végzett ügyletekre alkalmazható.²⁹ Hasonló a román szabályozás is: a *Codul Fiscal* 114. cikk (1) bekezdésének h) pontja alapján az ilyen típusú jövedelmek az „egyéb forrásból származó jövedelem” kategóriájába tartoznak, feltéve, hogy azok nem egy engedélyköteles gazdasági tevékenység részeként jönnek létre. Mindkét országban tehát a nem üzletszerűség és az önálló tevékenység hiánya kulcsszerepet játszik a kriptoeszközökből származó jövedelmek adójogi minősítésében.

A kriptoeszköz adótárgyi minősítése egyik országban sem pénzfornaként jelenik meg, hanem az ebből származó vagyoni előny – azaz az árfolyamnyereség vagy cserealap – képezi az adó tárgyát. Ezért a kriptoeszköz-ügyletek nettó eredményalapú megközelítéssel kerülnek adóztatásra: a jövedelem a költségekkel (pl. megszerzési ár, váltási díjak, tárolás) csökkentett bevétel alapján kerül meghatározásra.³⁰ Ez az elv – bár nem egységes terminológiával – mindkét ország adórendszerében megjelenik, és alapját képezi az adóbevallás kötelezettségének és befizetendő adó mértékének is.

3. Az EU-szabályozás hatása a nemzeti adórendszerekre

Az Európai Unió az elmúlt években egyre intenzívebben törekszik arra, hogy a digitális eszközökre – különösen a kriptopénzekre – vonatkozó szabályozási környezetet egységesítse. E cél elérése érdekében két – már említett – meghatározó jogforrást érdemes kiemelni: a MiCA-rendeletet és a DAC8 irányelvet, amelyek közvetett vagy közvetlen módon jelentős hatást gyakorolnak a tagállamok kriptoadózási gyakorlatára.

A MiCA-rendelet célja, hogy egységes szabályozási keretet hozzon létre az EU-n belüli kriptoeszköz-kereskedelem és kibocsátás számára.³¹ A rendelet főként piacfelügyeleti és befektetővédelmi kérdésekkel foglalkozik, és közvetlenül nem tartalmaz adózási rendelkezéseket. Ugyanakkor közvetve előfeltétele lehet egy jövőbeli uniós szintű adóharmonizációnak.

A MiCA részletesen meghatározza a „crypto-asset”, „utility token”, „stablecoin” és „asset-referenced token” fogalmakat, valamint szabályokat állapít meg ezek kibocsátására és nyilvántartására. Bár az adókötelezettség nem képezi a rendelet tárgyát, a transzparens kibocsátási és tárolási struktúrák hosszú távon elősegítik az adóhatóság ellenőrzését.³²

A DAC8 irányelv a tagállami adóhatóságok közötti automatikus adóinformáció-csere új rendszerét hozza létre, amelynek közép-pontjában a digitális platformokon zajló és kriptoeszköz-alapú tranzakciók állnak.³³ Az irányelv célja, hogy az adóhatóságok hozzáférést kapjanak olyan pénzügyi információkhoz is, amelyeket korábban nem tudtak hatékonyan nyomon követni.

A DAC 8 irányelv alapján a digitális eszköz-szolgáltatóknak (pl. kriptotőzsdéknek,³⁴ pénztárcaszolgáltatóknak)³⁵ jelenteniük kell a felhasználók adatait (név, lakcím, adószám), az elért tranzakciós értékeket, a kriptoeszköz típusát és mennyiségét.³⁶ Ez az intézkedés alapvetően változtatja meg a tagállamok adóellenőrzési lehetőségeit, mivel a magánszemélyek kriptóaktivitása nem maradhat rejtve.

A tagállamok – így Magyarország és Románia – továbbra is önállóan dönthetnek arról, hogy a kriptoeszközökből származó jövedelmet hogyan kategorizálják (pl. külön adózó jövedelem, önálló tevékenység, tőkenyereség). Ugyanakkor a DAC8 és MiCA kombinált hatása fokozza az összehangolás kényszerét. Magyarország már 2022-től bevezette a 67/C. § alatt a kriptoeszközök külön adózó jövedelemként való kezelését, amely kompatibilis a DAC8 jelentési követelményeivel. Románia korábban, de jóval általánosabb megfogalmazással³⁷ szabályozta a kriptójövedelmeket, ami nem minden ponton összeegyeztethető a DAC8 jelentési követelményeivel.³⁸

A szakirodalomban többen rámutatnak arra, hogy a DAC8 előkészíti a terepet egy jövőbeli EU-szintű adóharmonizációhoz, amely a digitális eszközöket egységes jövedelemkategóriaként kezelné.³⁹ Az EU-s szabályozás az OECD Crypto-Asset Reporting Framework (továbbiakban: CARF)⁴⁰ ajánlásaival összhangban készült, amelyek szintén az átláthatóság, információcsere és adómegfelelés javítását célozzák. A CARF az egyik első olyan globális keretrendszer, amely javaslatot tesz: a kriptoeszközök típusainak osztályozására, a jelentendő eseményekre (pl. eladás, csere, konverzió), valamint a jelentéstételi küszöbértékekre.

Ezek a törekvések nyilvánvalóvá teszik, hogy az EU nemcsak belső szabályozóként, hanem a globális normákhoz való igazodás katalizátoraként is szerepet vállal. A MiCA és DAC8 szabályozások új korszakot nyitnak a kriptoeszközök adóügyi kezelésében. Bár az adókulcsok és besorolási kategóriák továbbra is tagállami hatáskör-

ben maradnak, a jelentéstételi követelmények, a tranzakciók átláthatósága és a nemzetközi információcsere kényszerítő erőként hat a nemzeti rendszerekre.

Magyarország a strukturált, kedvező kulcsú, és a DAC8-hoz alkalmazkodó rendszerével az uniós konformitás irányába mozdult el, míg Románia a költségátalányos, általános jövedelmi kategórián keresztül még kevésbé integrált módon illeszkedik ebbe a keretbe.

4. A kriptopénzek adóztatása Magyarországon

A kriptoeszközökkel kapcsolatos adózási szabályozás Magyarországon jelentős változáson ment keresztül a 2022-es adóévtől, majd 2024-től kezdődően. A korábban uralkodó bizonytalanság és az eseti Nemzeti Adó- és Vámhivatal állásfoglalások⁴¹ (továbbiakban: NAV) helyett az Szja tv. 2021. évi LXIX. törvénnyel történt módosítása révén új adójogi szabályozási kategória született a külön adózó kriptojövedelmek kezelésére.

Az Szja tv. 67/C. § (1) bekezdése értelmében a magánszemély jövedelme akkor minősül kriptoeszközzel végzett ügyletből származónak, ha azt nem gazdasági tevékenység keretében, hanem saját nevében és kockázatára végzi, és az ügylet célja valamilyen vagyoni előny realizálása. A törvény meghatározza a „kriptoeszközzel végzett ügylet” fogalmát, amely különösen magában foglalja a kriptoeszköz fiat⁴² pénznemre történő átváltását, más vagyoni érték – így áru vagy szolgáltatás – megszerzését, valamint más kriptoeszközre történő cseréjét.

A jövedelem adóalapja az ügyleti bevétel és az ügyleti költség különbsége.⁴³ A bevétel minden olyan vagyoni érték, amelyet a magánszemély az ügylet révén megszerez. A kriptoeszköz megszerzésére fordított kiadásként számolható el – költségként – minden, az ügylet lebonyolításával közvetlenül összefüggésben felmerült, bizonylattal igazolt kiadás, mint például a vásárlási ár, váltási díj, tárcakezelés vagy tranzakciós költségek.⁴⁴

A törvény lehetővé teszi, hogy a tárgyévben keletkezett negatív ügyleti eredmények a pozitív ügyleti eredményekkel szemben elszámolhatók legyenek. Ügyleti veszteséget kell kimutatni – a meghaladó rész tekintetében –, amennyiben a tárgyévi kiadások összege meghaladja a tárgyévi bevételeket, még abban az esetben is, ha az adott évben nem realizálódott ügyleti bevétel. Ugyanakkor ügyleti bevételt nem szükséges megállapítani, ha az ügyletből származó bevétel nem haladja meg a mindenkori minimálbér⁴⁵ 10%-át, feltéve, hogy a magánszemély más, azonos tárgyú ügyletből nem jutott bevételhez, valamint, ha az adóév során az ilyen jellegű bevételek együttes összege nem lépi túl a minimálbér mértékét.⁴⁶

A személyi jövedelemadó egységes, lineáris mértéke jelenleg 15%, amely minden adóköteles jövedelemre vonatkozik, függetlenül annak forrásától vagy nagyságától. Ez azt jelenti, hogy a természetes személyek által szerzett jövedelmek után egységesen 15%-os adókulcs szerint történik az adókötelezettség teljesítése – nincs ez másképp a kriptoeszközzel végrehajtott ügyletből származó jövedelem tekintetében sem. A kriptoeszközzel végzett ügyletből származó jövedelmet csak a személyi jövedelemadó terheli, társadalombiztosítási járulék⁴⁷ és szociális hozzájárulási adó fizetésére⁴⁸ nem keletkezik kötelezettség, mivel a jövedelem nem biztosítási jogviszonyból ered és nem tartozik a járulék- vagy hozzájárulás-köteles jogcímek közé. Tehát, a kriptoeszközzel végrehajtott ügyletből származó jövedelmet nem terheli társadalombiztosítási járulék⁴⁹ (18,5%) és szociális hozzájárulási adó⁵⁰ (13%), ami ösztönző adópolitikai elemként értelmezhető.⁵¹

A bevallás az éves szja-bevallás keretében történik, önadózással, a NAV 2258-as nyomtatvány⁵² erre külön sort biztosít. Az szja-bevallás határideje – az adózás rendjéről szóló törvény és a NAV bevallási rendje alapján – a tárgyévet követő év május 20. napja, amely az önadózás keretében történő bevallás általános határideje. A konkrét dátumot nem a Szja tv. 12. §-a tartalmazza, hanem a NAV határozza meg⁵³ minden évben a vonatkozó technikai szabályzat alapján.

Fontos kiemelni, hogy a gazdasági tevékenységként végzett kriptotranzakciók – így különösen a rendszeres bányászat vagy üzlet-

szerű kriptoeszköz-kereskedés – nem tartoznak a Szja tv. 67/C. § hatálya alá, mivel az kizárólag a nem gazdasági tevékenységként végzett ügyletekre alkalmazható.⁵⁴ E tevékenységekre a tevékenység jellege szerinti egyéb adózási módok – például az átalányadózás⁵⁵ vagy vállalkozói személyi jövedelemadó⁵⁶ – alkalmazandók.

Összességében a magyar szabályozás 2022-től és 2024-től jelentős előrelépést tett a kriptoeszközökből származó magánjövedelmek adókezelésének egyszerűsítése és egységesítése terén. A korábbi, jogbizonytalansággal terhelt gyakorlat helyébe egy átláthatóbb, jogszabályi szinten kodifikált rendszer lépett, amely explicit módon határozza meg a kriptoeszközökkel végzett ügyletek körét, azok adóalapját, valamint az alkalmazandó adómértéket.

A szabályozás egyik legfontosabb célkitűzése – vélhetően – a jogkövető magatartás ösztönzése, a jövedelmek önkéntes bevallásának elősegítése, illetve a szűrkezőnában mozgó tranzakciók arányának csökkentése volt. A kedvező, egységesen 15%-os adókulcs, valamint a társadalombiztosítási járulék- és szociális hozzájárulási adómentesség kifejezetten ösztönző adópolitikai elemként értékelhető, amely a kriptojövedelmek legális csatornákon történő bevallását kívánja erősíteni.

Továbbá, a szabályozás az adóhatóság számára is kedvezőbb pozíciót teremtett azáltal, hogy világosan kijelölte az adókötelezettség keletkezésének feltételeit, az elszámolható költségek körét, valamint lehetőséget biztosított az éves szinten jelentkező veszteségek beszámítására.⁵⁷

Ugyanakkor elmondható, hogy blokkláncalapú tranzakciók anonimitása megnehezíti az adóhatósági ellenőrzést, különösen akkor, ha a magánszemély külföldi számlára vagy harmadik személy részére történő kifizetést alkalmaz. A gyakorlatban az adóhatóság a „fekete doboz”⁵⁸ elvét alkalmazza: a fiat befizetések és kiutalások egyenlegét vizsgálja anélkül, hogy ténylegesen feltárná a kriptotranszfer-rendszeren belüli tranzakciókat.

5. A kriptopénzek adózása Romániában

Románia viszonylag korán felismerte a digitális eszközökből származó jövedelmek szabályozásának szükségességét, a transzparencia fokozása és az adóalap szélesítése érdekében. Az Adótörvénykönyv 2019. évi módosítása⁵⁹ óta a kriptovalutákból származó bevételek az „egyéb forrásból származó jövedelem” („venituri din alte surse”) kategóriájába esnek.⁶⁰

Az Adótörvénykönyv a 61. cikke a jövedelemadó-köteles jövedelmek kategóriákat sorolja fel, ahol a *virtuális pénzártalásból származó jövedelem* is megjelenik.⁶¹ Emelett, a 114. cikk (2) bekezdés m) pontja értelmében is adóköteles jövedelemnek számít a „virtuális⁶² pénzártalásból” származó jövedelem. Az „eladás” itt bármely fiat valutára, árura vagy szolgáltatásra történő átváltást jelenti.

A román adójogi szabályozás értelmében a személyi jövedelemadó fő szabály szerint *forrásnál történő levonással* (azaz ún. *forrásadóként*)⁶³ kell megállapítani. Az adókötelezettség a jövedelem kifizetésének időpontjában keletkezik, amelyet a kifizető szerv (pl. munkáltató, szolgáltatás igénybevevője) teljesít. Az általános szabály alól kivételt képeznek a virtuális pénzártalásból származó jövedelmek – így a kriptopénz tranzakciók –, amelyekre eltérő adózási szabályozás vonatkozik.⁶⁴

Azok a magánszemély adóalanyok, akik az 115. cikk (1) bekezdésében foglaltakon kívüli, egyéb adóköteles jövedelmeket realizálnak – különös tekintettel a 114. cikk (2) bekezdésének l), m) és m¹) pontjaiban meghatározott jövedelmtípusokra. Az érintett magánszemélyek kötelesek az adott adóévre vonatkozóan egyéni adó- és járulékbevallást (ún. *Declarația unică*)⁶⁵ benyújtani. A nyilatkozat benyújtásának határideje a tárgyév május hónapjának 25. napja, tehát a kötelezettség teljesítése az adózó felelőssége.⁶⁶

A jövedelem után 10%-os jövedelemadót (*impozit pe venit*)⁶⁷ kell fizetni, azonban a 200 lej alatti nyereség⁶⁸ tranzakciónként nem adóköteles, feltéve, hogy az adóév során a teljes nyereség nem haladja meg a 600 lejt.⁶⁹

Ha magánszemély éves szinten realizált jövedeleme meghaladja a 6 havi minimálbér⁷⁰ bruttó értékét,⁷¹ akkor egészségbiztosítási hozzájárulás (*CASS – contribuția la asigurările sociale de sănătate*)⁷² kell fizetni, amely mértéke szintén 10%.⁷³ A CASS kiszámításának módját is rögzíti a törvény. Az egészségbiztosítási hozzájárulás éves számítás alapját a realizált éves jövedelem összege határozza meg, amelyhez az alábbi sávok társulnak: 1. ha az éves jövedelem eléri a legalább 6, de nem haladja meg a 12 havi bruttó minimálbér összegét, a számítási alap 6 havi bruttó minimálbér; 2. ha a jövedelem legalább 12, de kevesebb mint 24 havi bruttó minimálbér, akkor 12 havi bruttó minimálbér az alap; 3. míg ha a jövedelem legalább 24 havi bruttó minimálbér, a hozzájárulás alapja 24 havi bruttó minimálbér.⁷⁴ A jövedelmi küszöb meghatározása a jövedelmek együttes figyelembevételével történik,⁷⁵ ugyanakkor a küszöbérték meghatározása során nem kell figyelembe venni azokat a jövedelmeket, amelyek adómentesnek⁷⁶ minősülnek.

Társadalombiztosítási hozzájárulás (*CAS – contribuția la asigurările sociale*)⁷⁷ szabályozását az Adótörvény 136–152. rendelkezése tartalmazza. Azon jövedelmekről, amelyek tekintetében az adóalany társadalombiztosítási hozzájárulást köteles fizetni az Adótörvény 137. cikke rendelkezik: 1. munkaviszonyból származó jövedelmek, valamint a bérekkel egy tekintet alá eső bevételek;⁷⁸ 2. önálló tevékenységből származó bevételek;⁷⁹ 3. szellemi tulajdonhoz fűződő jogokból eredő jövedelmek;⁸⁰ 4. munkanélküliség esetére biztosított állami juttatások (munkanélküli-ellátás), valamint az egészségbiztosítási rendszer keretében nyújtott társadalombiztosítási juttatások. Következésképpen – mivel a virtuális pénzártalásból származó jövedelmek kategóriát nem nevesíti az Adótörvény 137. cikke – a kriptopénzekkel végzett tranzakciókból származó jövedelem után Romániában nem kell társadalombiztosítási hozzájárulást fizetni.

Az ANAF útmutatója⁸¹ szerint a magánszemélyeknek saját nyilvántartást kell vezetniük a tranzakciókról, amely tartalmazza a megszerzés dátumát, mennyiségét, típusát, átváltási árfolyamát, valamint a tranzakció során felmerült költségeket (ha vannak). A nyilvántartás-vezetési kötelezettség – különösen az olyan típusú jövedelmekről, mint például kriptovaluta-tranzakciók, de akár értékpapírok eladása vagy devizaügyletek – kiváltképp fontos kötelezettség, amelyet az Adótörvény is számos ponton rögzít.⁸²

Az Adótörvény 117. cikke rendezi a be nem azonosított forrásból származó jövedelmek adóztatását. A kriptopénzekből származó jövedelmek esetén a 117. cikk csak akkor válik alkalmazhatóvá, ha az adóhatóság megállapítja, hogy az adott jövedelem forrása nem beazonosítható – vagyis, ha a magánszemély nem tud megfelelő módon igazolást bemutatni a kriptoeszközök megszerzéséről, azok eladásáról, illetve a tranzakciók háttéréről. Ilyen esetben a hatóság a jövedelmet 70%-os adókulccsal adóztatja, a korrigált adóalap alapján, a 117. cikk előírásai szerint. Ezért rendkívül fontos, hogy azok a személyek, akik kriptopénzből származó bevételt szereznek, megfelelő dokumentációt vezessenek és őrizzenek meg – például vásárlási igazolásokat, kereskedési platformokról származó kimutatásokat, tranzakciós nyilvántartásokat, képernyőfotókat stb. Ezek a dokumentumok segítenek elkerülni, hogy az ANAF a jövedelmet azonosítatlan forrásúnak minősítse, amely lényegesen magasabb adókötelezettséget vonna maga után.

A szakirodalomban több szerző is értékeli a román szabályozás pragmatikus, ugyanakkor részletekben szegény természetét. Budis-teanu rámutat, hogy bár az adókulcs mérsékelte, az adminisztratív terhek és az információhiány sok magánszemélyt távol tart a teljes körű adózási megfeleléstől.⁸³ Lazari és Vieru összehasonlító tanulmányukban kiemelik, hogy a román rendszer bár korábban lépett, kevésbé átlátható és bonyolultabb az ügyleti nyilvántartásra és a dokumentálhatóságra vonatkozó előírások miatt.⁸⁴

Az EU-s szabályozási környezet – különösen a DAC8 irányelv – várhatóan jelentős hatással lesz a román rendszerre is, mivel az automatikus adóinformáció-csere bevezetése az adóhatóság számára közvetlen betekintést biztosíthat majd a kriptoeszköz-tranzakciókba. A harmonizáció ugyanakkor kihívást is jelent, hiszen Románia

jelenlegi szabályozása nem illeszkedik teljesen a DAC8 által javasolt strukturált kategóriákhoz.⁸⁵

Összefoglalva, Románia és Magyarország adórendszere felismeri a kriptovalutákból származó jövedelmek adókötelességét és egy viszonylag egyszerű (de adminisztratíván nem teljesen letisztult) keretet kínál a magánszemélyeknek. Ugyanakkor a román szabályozás egyes elemei – különösen a költségelszámolás, dokumentálási előírások és az ANAF gyakorlata – még további pontosítást igényelnek, különösen az EU-s irányelvekhez való illeszkedés fényében.

6. Jogösszehasonlító elemzés: Magyarország és Románia kriptoadózási szabályozása

A kriptoeszközökből származó jövedelmek adózási szabályozása mind Magyarországon, mind Romániában önálló jogi kategóriaként jelent meg az elmúlt évek során. Bár mindkét ország célja a transzparencia növelése és az adóalap szélesítése volt, a megközelítésük különböző hangsúlyokat és részletszabályokat mutat.

6.1. A szabályozás kezdete és jogi alapjai

Magyarországon a kriptoeszközökből származó jövedelmek adózási szabályozását először a 2022-es adóévtől szabályozta egységesen a személyi jövedelemadóról szóló törvény 67/C. §-a. A rendelkezés célzottan a magánszemélyek nem gazdasági tevékenység keretében végzett ügyleteire terjed ki, tehát a kriptoeszközökkel kapcsolatos befektetési célú tranzakciókra.

Romániában ezzel szemben már 2019-től kezdve szerepelnek a kriptoeszközök az Adótörvénykönyvben, mint az „egyéb forrásból származó jövedelmek” egyik típusa.

6.2. Az adóalany és az adókötelezettség

Mindkét ország jogrendszerében a magánszemélyek számítanak az elsődleges adóalanyoknak a kriptougyletek tekintetében. Magyarországon a speciális adójogi szabályozás kizárólag a nem gazdasági célú tevékenységre vonatkozik; a gazdasági célú (pl. bányászat vagy rendszeres kereskedés) tranzakciók más adózási rezsim alá esnek. Romániában az adókötelezettség az önbevalláson alapuló ún. *Declarația unică* formájában valósul meg, amelyet a tárgyévét követő év május 25-ig kell benyújtani.

6.3. Adókulcs és adómentességek

A kriptoeszközökből származó jövedelmek adóterhelésének mértéke mindkét országban viszonylag mérsékelt, azonban az alkalmazott adókulcsok és mentességi szabályok eltérnek.

Magyarországon egységes, lineáris 15%-os személyi jövedelemadó terheli a kriptojövedelmeket. Emellett bizonyos mentességek is érvényesülnek: ha egy tranzakcióból származó jövedelem nem haladja meg a minimálbér 10%-át, illetve ha az éves összes jövedelem nem éri el a minimálbér teljes összegét – feltéve, hogy aznap nem történt más azonos típusú ügylet –, akkor nem keletkezik adófizetési kötelezettség.

Romániában a jövedelemadó mértéke alapesetben 10%. Ugyanakkor 200 lej alatti nyereség egyedi tranzakció esetén nem adóköteles, amennyiben az éves összesített nyereség nem haladja meg a 600 lejt. E mentesség egyfajta, de minimis szabályként funkcionál, amely az adminisztrációs terhek csökkentését célozza.

6.4. Társadalombiztosítási és egészségügyi hozzájárulások

A társadalombiztosítási és egészségügyi terhek vonatkozásában a magyar szabályozás egyértelműen ösztönzőbb. Magyarországon ugyanis sem társadalombiztosítási járulékot (18,5%), sem szociális hozzájárulási adót (13%) nem kell fizetni a kriptoeszközökből származó jövedelem után. E járulékmentesítés fontos versenylőnyt jelent a magyar szabályozási környezetben.

Romániában a társadalombiztosítási hozzájárulás (CAS) ugyan nem terheli a jövedelmet, azonban az egészségbiztosítási hozzájárulás (CASS) megfizetése kötelező, ha a jövedelem meghaladja a havi bruttó minimálbér összegét, ebben az esetben a hozzájárulás mértéke 10%.

6.5. Költségelszámolás és veszteségek kezelése

A költségelszámolás és a veszteségek beszámításának lehetősége kulcsfontosságú a kriptojövedelmek nettó adóalapjának meghatározásakor. Magyarország e téren részletes és kodifikált szabályozást alkalmaz, amely világosan meghatározza az elszámolható költségeket és lehetővé teszi az adott évben elszendvedett veszteségek beszámítását. Ez biztosítja a jogbiztonságot és a transzparens adózást.

Ezzel szemben Romániában a jogszabályi keretek kevésbé részletezettek, és nagyobb hangsúlyt kap az adózó által vezetett nyilvánítás. A pontos költségelszámolási szabályok hiánya jogalkalmazási bizonytalansághoz vezethet, amely különösen problémás lehet az adóellenőrzések során.

6.6. Nyilvántartási és dokumentációs kötelezettségek

Mindkét ország elismeri a tranzakciók pontos dokumentálásának szükségességét. Magyarországon a NAV gyakorlata az ún. „fekete doboz” elvet alkalmazza, amely szerint elsődlegesen a fiat pénzbe- és -kifizetésekre koncentrálni, kevésbé követelve meg a kriptoeszközök közötti átváltások részletezését.

Ezzel szemben Romániában az adóhatóság (ANAF) teljes körű dokumentációt vár el, amelynek tartalmaznia kell a tranzakció dátumát, mennyiségét, árfolyamát, költségeit stb. A hiányos dokumentáció különösen súlyos következményekkel járhat: ilyen esetekben az ANAF a jövedelmet „azonosítatlan forrásból származónak” minősítheti, amelyet 70%-os adókulccsal adóztat.

6.7. Gazdasági és nem gazdasági tevékenység elhatárolása

A magyar szabályozás világosan elhatárolja a gazdasági tevékenységből – például bányászatból vagy rendszeres kereskedésből – származó jövedelmet a nem gazdasági tevékenység körébe tartozó, befektetési célú tranzakcióktól. E differenciálás alapján eltérő adózási rezsimet alkalmazandók (pl. átalányadózási vagy vállalkozói jövedelemadó).

Románia jogszabályi környezete nem tartalmaz hasonlóan részletes elhatárolást, ami a gyakorlatban értelmezési nehézségekhez vezethet, különösen a rendszeres kriptokereskedést folytató magánszemélyek esetében.

6.8. A szabályozás koherenciája és ösztönző jellege

A magyar kriptoadózási modell koherens, világosan kodifikált, és egyértelműen ösztönző elemeket tartalmaz: alacsony adókulcs, teljes járulékmentesítés, veszteségelszámolás lehetősége és világosan meghatározott fogalmak. Ezek a jellemzők vonzóvá tehetik Magyarországot a kriptobefektetők és -felhasználók számára.

Románia megközelítése ezzel szemben pragmatikus, de kevésbé strukturált. A költségelszámolás és nyilvántartás terén tapasztalható szabályozási hiányosságok, valamint a szigorú dokumentációs elvárások nehezítik a jogkövetést, különösen kevésbé tapasztalt adózók esetében.

6.9. Az uniós harmonizáció kérdése

Mindkét ország számára kihívást jelent az Európai Unió DAC8 irányelveinek való megfelelés, amely a kriptoeszközökből származó jövedelmek automatikus információcseréjét célozza. Magyarország strukturált szabályozási rendszere várhatóan könnyebben illeszthető e harmonizációs keretbe. Romániában ezzel szemben jelentős jogszabályi és technikai pontosításra van szükség az EU-elvárások teljesítéséhez.

VII. Összegzés és javaslatok

A digitális gazdaság növekvő térnyerésével párhuzamosan a kriptoeszközökből származó jövedelmek adóztatása mind nemzeti, mind uniós szinten egyre sürgetőbb szabályozási feladattá vált. Jelen tanulmány célja az volt, hogy összehasonlító jogi elemzés keretében értékelje a magyar és román kriptoadózási szabályozást, különös tekintettel az Európai Unió normarendszerével való harmonizáció lehetőségeire és korlátaira. Az elemzés rávilágított arra, hogy bár mindkét ország az átláthatóság és a jogkövetés elősegítését tűzte ki célul, szabályozási megközelítésük és technikai részleteik jelentős eltéréseket mutatnak.

A magyar szabályozási modell előnye elsősorban a koherenciában, a kodifikáltságban és az ösztönző jellegű adópolitikában rejlik. A 2022-től hatályos 67/C. § világosan elhatárolja a nem gazdasági tevékenységből származó kriptojövedelmeket, egyértelmű adókulcsot alkalmaz (15%), valamint teljes járulékmertességet biztosít, amely a jogkövető magatartást támogatja. Emellett lehetőséget ad a veszteségek beszámítására, és egyértelmű dokumentációs elvárásokat fogalmaz meg. Ezek a jellemzők különösen alkalmassá teszik a rendszert, hogy illeszkedjen az EU DAC8 irányelvében megfogalmazott transzparenciavelvárásokhoz.

Románia szabályozása bár időben korábban reagált a kriptoeszközök jelenségére, kevésbé strukturált, és nagyobb adminisztratív terhet ró az adóalanyokra. Az „egyéb forrásból származó jövedelem” kategóriába történő besorolás általánossága, a pontos költségelszámolási szabályok hiánya, valamint a szigorú dokumentációs követelmények – amelyek be nem tartása esetén rendkívül magas, akár 70%-os adókulcs is alkalmazható – a jogbiztonságot csökkentik. Ugyanakkor a 10%-os jövedelemadó és az alacsony jövedelmek adómentessége (600 lej/év) bizonyos értelemben enyhíti az adózási kötelezettség súlyát.

Az uniós szabályozás – különösen a MiCA és DAC8 rendeletek – mindkét ország számára új kihívásokat és lehetőségeket teremte-

nek. Az információcsere automatizálása, a jelentéstételi kötelezettségek kiterjesztése és a digitális eszközök közös fogalmi rendszere hosszú távon elengedhetetlenné teszi az adójogi harmonizációt. Magyarország jelenlegi szabályozása ebben a tekintetben előnyösebb kiindulási pozíciót jelent, míg Romániának szabályozási finomhangolásra és részletesebb jogalkotási intézkedésekre lesz szüksége.

A tanulmány alapján az alábbi, *de lege ferenda* javaslatok fogalmazhatók meg:

Szükségesnek tartjuk egy közös, uniós szinten alkalmazandó fogalmi rendszer kialakítását, amely világosan elkülöníti a különböző típusú kriptoeszközöket és azok jövedelmi forrásait.

Ami a nemzeti szintű kodifikációt illeti, Romániában, célszerű lenne a kriptoeszközök külön adójogi kategóriaként való elismerése, egyértelmű adóalap-meghatározással és költségelszámolási szabályokkal.

Mindkét országban előnyös lehet egy elektronikus nyilvántartási rendszer kialakítása, amely a magánszemélyek számára segítené a tranzakciók nyomon követését és dokumentálását, ezáltal csökkentve az adminisztratív terheket.

A jogkövető adózók védelme érdekében indokolt lenne differenciált ellenőrzési és szankcionálási rendszer bevezetése, amely figyelembe veszi a tranzakciók volumenét és a dokumentálási együttműködési hajlandóságot.

A szabályozás továbbfejlesztésében érdemes figyelembe venni más tagállamok bevált megoldásait, különösen az olyan országok példáját, ahol a kriptoeszközök adókezelése sikeresen illeszkedik a digitális pénzügyi ökoszisztémába.

Összegzésként elmondható, hogy a kriptoeszközök adóztatása nem csupán technikai vagy pénzügyi, hanem jogpolitikai és szuverenitási kérdés is, amely a fiskális fenntarthatóságot, a digitális gazdaság integritását és az adózási igazságosságot egyaránt érinti. A magyar és román szabályozás összehasonlítása nemcsak az egyes nemzeti modellek erősségeit és gyengeségeit tárja fel, hanem utat is mutathat az egysegebb, igazságosabb és hatékonyabb európai adózási rendszer felé.

Jegyzetek

- 1 Szükséges különbséget tennünk a *kriptovaluta* (*cryptocurrency*), valamint a *kriptóérme* (*crypto token*) fogalma között. Igazából kriptovaluta kibocsátásáról kis százalékban beszélhetünk, hiszen akkor mondhatunk egy kriptovalutát újnak, ha eltérő bloklánc-technológiára épül. Jelen tanulmányban a kriptopénz, kriptovaluta és kriptóérme fogalmakat felváltva használjuk, az előbbi különbségtételt figyelembevétele nélkül.
- 2 A decentralizált rendszer – különösen a bloklánc-technológián alapuló kriptoeszközök esetében – olyan digitális infrastruktúrát jelöl, amelyben a tranzakciók hitelesítése és a nyilvántartás vezetése nem központi szereplő, hanem konszenzuson alapuló, elosztott hálózat útján történik.
- 3 A közjog és a kriptopénzek közötti legjelentősebb elentétes impulzus a pénzkibocsátással kapcsolatban jelenik meg, hiszen ez mindig az állami szuverenitás meghatározó eleme volt, ám a kriptovaluták megjelenésével olyan fizetőeszköz került a piacra, amelynek nincs meghatározott, politikai értelemben legitim kibocsátója. A bankjegyek kibocsátásának monopóliumát törvény rögzíti és szentesíti, amely az ország törvényes fizetőeszközét is meghatározza.
- 4 A bloklánc-hálózatok biztonságát az aszimmetrikus kriptográfia, más néven publikus/privát kulcsos eljárás biztosítja, ahol minden résztvevő rendelkezik egy nyilvánosan elérhető publikus kulccsal és egy titkos, kizárólagos privát kulccsal. A publikus kulcs segítségével bárki küldhet tranzakciót vagy ellenőrizheti a digitális aláírást, míg a privát kulcs jogosít a tranzakció aláírására és az eszközök átutalására. További információért lásd: SATOSHI, N., *Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System*, 2008. Elérhető: <https://bitcoin.org/bitcoin.pdf> (2025.06.28.)
- 5 A hagyományos adóhatósági eszközök a pénzügyi tranzakciók ellenőrzésére olyan intézményesített és sza-

bályozott mechanizmusok, amelyek a klasszikus pénzügyi rendszerre (pl. bankrendszerre, bejelentett jövedelemforrásokra) épülnek.

6 Elérhető: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2301114.eup> (2025.06.28.)

7 [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_BRI\(2023\)739310](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_BRI(2023)739310) (2025.06.29.)

8 CSÜRÖS G.: *Okos adóztatás, okos adóreform – adópolitikai alapvetések. Iustum Aequum Salutare*, 2019., 15(4), 131–144. o., Elérhető: <https://publikacio.ppe.hu/id/eprint/255/1/001001187.pdf> (2025.06.28.)

9 JÓZSA E.: *A kriptovaluták jogi szabályozásának/szabályozatlanságának néhány elméleti és gyakorlati aspektusa*, Salus Populi Suprema Lex Estoa kolozsvári Collegium Iuridicum szakkollégistáinak tanulmánykötete, Forum Iuris Kiadó, szerk. NAGY Gellértkövacs – BENCE Zsolt, Kolozsvár, 2023, 165–176. o.

10 Az elosztott főkönyv olyan adatstruktúra, amelynek célja a végleges, egyértelmű és megmásíthatatlan adattárolás, oly módon, hogy az adatok egy számítógépekből (csomópontokból) álló hálózaton oszlanak meg. Blockchain and distributed ledger technologies – Vocabulary. European Union Blockchain Observatory and Forum: Legal and Regulatory Framework of Blockchains and SmartContracts in the EU, 2020., <https://www.eublockchainforum.eu/reports> (2025.06.28.)

11 MiCA rendelet 2023/1114, 3. cikk (1) bekezdés. Elérhető: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32023R1114> (2025.06.29.)

12 CIOCAN, P.: *Taxation of Unconventional Income in the EU*. HeinOnline, 2021., Elérhető: <https://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=hein.journals/cluj2021&div=74&id=8page> (2025.06.29.)

13 1997. évi CXVII. törvény a magánszemélyek jövedelemadójáról 67/C. § (9) bekezdés, Külön adózó jövedel-

mek, XII. fejezet: Tőkejövedelmek, Kriptoeszközzel végrehajtott ügyletből származó jövedelem.

14 2013. évi CCXXXVII. törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról 6. § (1) bekezdés 16. pont *elektronikus pénz fogalma*: az elektronikus pénz kibocsátójával szembeni követelés által megtestesített, elektronikusan tárolt – ideértve a mágneses tárolást is – összeg, amelyet pénzeszköz átvétele ellenében bocsátanak ki a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló törvényben meghatározott fizetési műveletek teljesítése céljából, és amelyet az elektronikus pénz kibocsátóján kívül más természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli gazdasági társaság és egyéni vállalkozó is elfogad, ide nem értve a (4) bekezdés k) pontja szerinti eszközön tárolt vagy l) pontjában rögzített fizetési művelethez használt értéket;

A virtuális kifejezést az elektronikus és digitális szinonimájaként kell értelmezni, bár ezen fogalmak a pénz nem tekintetében nem teljesen fedik egymást. JÓZSA, E.: *A pénz fogalma a modern számítástechnikai vívmányok fényében*, A jog és a technológia korrelációja, szerk. BÉKÉSI Gábor – KISS Máttyás – VÁRALLAI Luca, Pécs, 2022, 82–86. o.

15 2013. évi CCXXXVII. törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról 6. § (4) bekezdés k) és l) pont.

16 2013. évi CCXXXVII. törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról 6. § (1) bekezdés 16.a. pont *elektronikus pénz-token*: a kriptoeszközök piacairól, valamint az 1093/2010/EU és az 1095/2010/EU rendelet, továbbá a 2013/36/EU és az (EU) 2019/1937 irányelv módosításáról szóló, 2023. május 31-i (EU) 2023/1114 európai parlamenti és tanácsi rendeletben [a továbbiakban: (EU) 2023/1114 európai parlamenti és tanácsi rendelet] ekként meghatározott fogalom;

17 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/1114 rendelete a kriptoeszközök piacairól, valamint az

1093/2010/EU és az 1095/2010/EU rendelet, továbbá a 2013/36/EU és az (EU) 2019/1937 irányelv módosításáról.

18 Elérhető: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32023R1114> (2025.07.01).

19 Elérhető: <https://legislatie.just.ro/Public/Detaliu-DocumentAfiS/219752> (2025.07.01).

20 Elérhető: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99500117.tv> (2025.06.29.).

21 1995. évi CXVII. tv. 67/C. § (1)–(9) bekezdés.

22 Elérhető: <https://legislatie.just.ro/Public/Detaliu-Document/171282> (2025.06.29.).

23 Codul Fiscal 114. cikk h) pont.

24 Sza tv. 67/C. §.

25 A bányászat a blokklánc-technológia működését biztosító folyamat, amelynek során a tranzakciók érvényesítése és a blokkok létrehozása kriptográfiai számításokon keresztül történik, jellemzően ösztönző (jutalmazási) rendszerkeretében. NARAYANAN, A. – BONNEAU, J. – FELTEN, E. – MILLER, A. – GOLDFEDER, S.: *Bitcoin and Cryptocurrency Technologies*, Princeton University Press, 2016, 131–138.

26 A staking a Proof-of-Stake (PoS) elven működő blokklánc-hálózatokban alkalmazott mechanizmus, amely során a felhasználók a birtokukban lévő kriptoeszközöket zárolják (stake-elik), hogy részt vegyenek a tranzakciók érvényesítésében és a hálózat biztonságának fenntartásában. A zárolt eszközök után a résztvevők validálási jogosultságot és jutalmakat (staking rewards) kapnak, ami lényegében a részvételért járó passzív jövedelemnek tekinthető. JOHN, K. – RIVERA, T. J. – SALEH, F.: *Equilibrium Staking Levels in a Proof-of-Stake Blockchain*. American Economic Association Annual Meeting. 2023., Elérhető: <https://www.aeaweb.org/conference/2023/program/paper/Qk7Sef9n> (2025.06.29.).

27 Pl. átalányadózás – Sza tv. 50–56. §

28 Tudor-Gabriel BUDIȘTEANU, D.: *Global Cryptocurrency Regulation: A Comparative Analysis With A Focus On Romania Position*, 2024, p. 6.

29 Sza tv. 67/C. § (1) bekezdés.

30 KIRÁLY, E. (2019): *A blokklánc felhasználási lehetőségei az adóeljárársban*. *Iustum Aequum Salutare*, 15(4), 151–168. Elérhető: <https://publikacio.ppke.hu/id/eprint/268/1/001001189.pdf> (2025.06.29.).

31 MiCA Regulation (EU) 2023/1114, Preamble, Art. 1.

32 FLOREA, A.: *The Cryptocurrency Market and the Regulatory Framework of EU Legislation*. *European Journal of Multidisciplinary Studies*, 7(2), 2022., 15–27.

33 A Tanács (EU) 2023/2226 Irányelve (2023. október 17.) az adózás területén történő közgazdasági együttműködésről szóló 2011/16/EU irányelv módosításáról 1–5. cikkek.

34 Pl. Binance, ByBit, OKX.

35 Pl. Ledger, MetaMask, Trust.

36 DAC8, I. melléklet: Jelentéstételi szabályok kriptoeszköz-szolgáltatók számára.

37 A román szabályozás nem különíti el pontosan, hogy milyen típusú kriptougylet (adás-vétel, staking, cse-re) milyen adózási következménnyel jár. Minden típusra ugyanaz az általános szabály vonatkozik, részletezés nélkül.

38 Tudor-Gabriel BUDIȘTEANU, D.: *Global Cryptocurrency Regulation: A Comparative Analysis With A Focus On Romania Position*, 2024, p. 6

39 LAZEA, G. I. – BUNGET, O. C. – LUNGU, C.: *Cryptocurrency Taxation: A Bibliometric Analysis and Emerging Trends*. *Risks*, 13(1), 2025., 37., Elérhető: <https://www.mdpi.com/2227-7072/13/1/37> (2025.06.29.).

40 Elérhető: https://www.oecd.org/en/publications/international-standards-for-automatic-exchange-of-information-in-tax-matters_896d79d1-en.html (2025.06.29.).

41 Elérhető: https://nav.gov.hu/ado/szja/A_kriptougyletek_jovedelmek_bevallasa_kerdesek_es_valaszok_a_2022-es_szja-bevallashoz (2025.06.29.).

42 Klasszikus állami pénz.

43 Sza tv. 67/C. § (1) bekezdés.

44 Sza tv. 67/C. § (4) bekezdés.

45 A 2025. január 1-jétől hatályos rendelkezések értelmében a minimálbér és a garantált bérminimum összege is emelkedett. A változás egy, a munkaadó, munkavállalók és a kormány közötti megállapodás eredményeként született meg: a minimálbér pontos összege 2025-ben

bruttó 290 800 forint lett, ami 9%-os emelkedést jelent az előző évhez képest, a garantált bérminimum összege pedig a szakképzéshez közeli munkakörök esetében bruttó 348 800 forintra nőtt, ami 7%-os növekedés. 394/2024. (XII. 12.) Korm. rendelet a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) és a garantált bérminimum megállapításáról, Elérhető: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2400394.kor> (2025.06.30.).

46 Sza tv. 67/C. § (2) bekezdés.

47 2019. évi CXII. törvény a társadalombiztosítási járulékról (Tbj.) – 23. §, ez a paragrafus határozza meg, hogy mely jövedelmek után kell tb-járulékot fizetni. A kriptoeszközzel végzett ügyletből származó jövedelem nem szerepel ebben a körben, mivel nem „biztosítási jogviszonyból eredő jövedelem”.

48 A szociális hozzájárulási adó alapját képező jövedelmek között sem szerepel külön adózó jövedelem.

49 2019. évi CXII. törvény a társadalombiztosítás el-látásaira jogosultakról és e szolgáltatások fedezetéről (Tbj.)

50 2018. évi LII. törvény a szociális hozzájárulási adóról.

51 BUJTÁR Z. – GÁSPÁR Z. – SZILOVICS C. – BRESZKOVICS B.: *Fintech-DeFi-Kriptoeszközök gazdasági és jogi lehetőségei és kockázatai*. Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, 2022., Elérhető: <https://pea.lib.pte.hu/bitstream/handle/pea/34319/PTE-%C3%81JK-20211119.pdf> (2025.06.29.).

52 https://nav.gov.hu/nyomtatványok/letoltesek/nyomtatványkitolto_programok/nyomtatványkitolto_programok_nav/2258/2258-jelu-bevallas-kitoltesi-utmutatoja (2025.06.29.).

53 Elérhető: https://nav.gov.hu/sajtoszoba/hirek/Indul_a_2025-os_eSZJA-szezon (2025.06.30.).

54 Sza tv. 67/C. § (1) bekezdés, 3. § 46. pont.

55 Az átalányadózás egy speciális, egyszerűsített adózási forma Magyarországon, amely során a vállalkozó nem a tényleges jövedelme, hanem a bevétele alapján számított jövedelem után fizeti meg az adókat. Ennek során a költségeket egységesen, általában számolja el egy törvényben meghatározott mértékben – nem szükséges tételes költségelszámolást vezetnie. Az átalányadózás részletes szabályait a Sza tv. 50–56. §-a tartalmazza.

56 Sza tv. 49/B. §.

57 Sza tv. 67/C. § (5) bekezdés.

58 A „fekete doboz” elve (angolul: *black box principle*) a magyar adóhatóság által alkalmazott gyakorlati szemlélet írja le a kriptoeszközökkel végzett ügyletek ellenőrzése során. E megközelítés lényege, hogy az adóhatóság nem az egyes kriptotranszakciók belső logikáját, részleteit vagy sorrendiségét vizsgálja, hanem kizárólag a fiat pénzben történő be- és kiáramlásra fókuszál. Az adókötelezettség mértékét tehát az induló befektetés és a realizált hozam különbsége határozza meg, függetlenül attól, hogy a jövedelem milyen típusú kriptoeszköz-tranzakciókból származott.

59 A 2019. január 10-i 30/2019. sz. törvény az egyes normatív aktusok módosításáról és kiegészítéséről, valamint egyes költségvetési-kölségvetési intézkedések jóváhagyásáról szóló 25/2018. sz. sürgősségi kormányrendelet jóváhagyásáról. Elérhető: https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/legislatie/L_30_2019.pdf (2025.07.01).

60 Adótörvény (Codul Fiscal) 114. cikk (2) bekezdés m) pont.

61 Adótörvény (Codul Fiscal) 61. cikk (1) bekezdés i) pont, amely a 114. cikkre utal.

62 A virtuális kifejezést az elektronikus és digitális szinonimájaként kell értelmezni, bár ezen fogalmak a pénz-nem tekintetében nem teljesen fedik egymást. További információért lásd: Józsa E.: A pénz fogalma a modern számítástechnikai vívmányok fényében. In *A jog és a technológia korrelációja*, szerk. Békési Gábor – Kiss Mátyás – VÁRALLAI Luca, Pécs, 2022, 82–86. o.

63 Forrásnál történő levonás, más néven forrásadóként történő levonás – az adók és kötelező társadalombiztosítási járulékok beszedésének azon módja, amely szerint a jövedelmet kifizető személy vagy szervezet köteles azokat a jogszabályoknak megfelelően kiszámítani, levonni, bevallani és befizetni. Ez a szabályozás egyértelműen a könnyített adminisztrációt és az adóbeszedés

hatékonyágát célozza. Adótörvény (Codul Fiscal) 7. cikk 46. pont.

64 Adótörvény (Codul Fiscal) 115. cikk (1) bekezdés.

65 A modell elérhető: https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/Declaratii_R/declaratie_unica.html (2025.07.01).

66 Adótörvény (Codul Fiscal) 122. cikk (3) bekezdés.

67 Adótörvény (Codul Fiscal) 116. cikk (2) bekezdés.

68 A nyereség a következőképpen számítandó: nyereség = eladási ár – beszerzési ár – kapcsolódó költségek.

69 Adótörvény (Codul Fiscal) 116. cikk (2) bekezdés c) pont.

70 Romániában a havi bruttó minimálbér 4050 lej (≈318423.71 HUF), 1506/2024. számú Kormányhatározat a garantált országos bruttó minimálbér megállapításáról, <https://legislatie.just.ro/public/Detaliu-Dokument/291450>.

71 Adótörvény (Codul Fiscal) 170. cikk (2) bekezdés, amely a 155. cikk (1) bekezdés h) pontjára utal.

72 A „contribuția de asigurări sociale de sănătate” (CASS) egy kötelező, személyi jövedelemhez kapcsolódó, közteher jellegű pénzbeli hozzájárulás, amelyet természetes fizetnek a román állam által fenntartott közegészségügyi rendszer finanszírozása céljából.

73 Adótörvény (Codul Fiscal) 115. cikk.

74 Adótörvény (Codul Fiscal) 170. cikk (3) bekezdés.

75 Adótörvény (Codul Fiscal) 170. cikk (4) bekezdés.

76 Adótörvény (Codul Fiscal) 93. és 105. cikkek.

77 A társadalombiztosítási hozzájárulás (CAS) egy kötelező, jövedelemalapú pénzbeli közteher, amelyet a román társadalombiztosítási rendszer finanszírozása céljából kell megfizetni. Célja az állami nyugdíjrendszer (pensii publice) fenntartása, és a Nemzeti Nyugdíjalapba (Bugetul asigurarilor sociale de stat) kerül befizetésre. A hozzájárulást a jövedelmet szerző természetes személy vagy adott esetben a munkáltató fizeti, a törvényben meghatározott jövedelmi kategóriák szerint.

78 Adótörvény (Codul Fiscal) 76. cikk.

79 Adótörvény (Codul Fiscal) 67. cikk, ugyanakkor e körből kivételt képeznek azok a bevételek, amelyek a prosumátorok által előállított és értékesített villamos energiából származnak.

80 Amennyiben megfelelnek az Adótörvény 70. cikk előírásainak, ugyanakkor nem tartoznak ide azok a jövedelmek, amelyeket a 72. cikk (3) bekezdése külön vesé.

81 Elérhető: https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/AsistentaContribuabili_R/Brosura_Criptomonedea_2021.pdf (2025.07.02).

82 Adótörvény (Codul Fiscal) 116. cikk és 59. cikk (2) bekezdés.

83 Tudor-Gabriel BUDIȘTEANU: *The Economic Impact Of Bitcoin*. *Eurasian Journal of Business and Management*, 13(1), 2025, 37–44, DOI: 10.15604/ejbm.2025.12.01.003, Elérhető: https://eurasianpublications.com/wp-content/uploads/2025/04/ejbm-13.1.3_v1.pdf (2025.07.02).

84 Liliana LAZARI – Roman VIERU: *Tax On Income Obtained From Cryptocurrency Transactions*, *Journal of Research on Trade, Management and Economic Development Category B* VOLUME 10, ISSUE 1(19)/2023, Elérhető: <https://doi.org/10.59642/JRTMED.1.2023.08> (2025.07.02).

85 Bár Románia viszonylag korán lépett a kriptójövedelmek adóztatásának bevezetésében (pl. a 2019-es 30-as számú törvény révén), a jelenlegi nemzeti szabályozás nem rendelkezik azokról a strukturált kategóriákról és adattípusokról, amelyek a DAC8 hatékony alkalmazásához szükségesek. A harmonizációs nehézségek egyik forrása, hogy a román adórendszer nem integrálta eddig azokat az adattartalmi minimumokat, amelyeket az irányelv kötelezően előír a kriptoeszköz-tranzakciók bejelentéséhez, például az eszközök típusára, felhasználására és a szolgáltatók szerepére vonatkozó bontások tekintetében, HASLEHNER, W. – PANTAZATU, A.: *Assessment of recent anti-tax avoidance and evasion measures (ATAD & DAC6)*. *Policy Department for Economic, Scientific and Quality of Life Policies*, European Parliament, 2022., Elérhető: https://orbi.uni.lu/bitstream/10993/50639/1/IPOL_STU%282022%29703353_EN.pdf (2025.07.02).